

TNS Gallup: Suomalaisvanhemmat huolehtivat heikosti koululaisten näönhuollosta – joka kolmas lapsi ei ole koskaan käynyt näöntarkastuksessa

Specsaversin TNS Gallupilla teettämän tuoreen tutkimuksen¹ mukaan jopa kolmasosa suomalaisvanhemmista ei ole koskaan vienyt lastaan näöntarkastukseen. Vaikka yli 80 prosenttia vanhemmista pitää hyvää näköä tärkeänä esimerkiksi opintomenestyksen kannalta, näöntarkastukset jätetään tekemättä – vanhemmat luottavat koulun huolehtivan asiasta tai uskovat lapsen näön olevan kunnossa. Usein näöntarkastus tulee tarpeeseen, sillä joka neljäs lapsi saa silmälasit tarkastuksen jälkeen.

Tutkimuksen¹ mukaan lähes joka kolmas suomalaislapsi ei ole koskaan käynyt näöntarkastuksessa, vaikka jopa neljäsosa 6–15-vuotiaista lapsista kärsii piilevistä näköongelmista². Lapsia ei viedä näöntarkastuksiin useista eri syistä. Noin puolet vastaajista olettaa, että koulu hoitaa asian. Suomalaisvanhemmat jättävät lapsen näön tutkimatta usein myös siksi, että he uskovat näön olevan kunnossa (44 %).

- *Osa vanhemmista tunnistaa heikosti lastensa näköongelmia ja luottaa liikaa koulun näönhuollon kattavuuteen. Oppilaitoksissa toki tutkitaan näköä, mutta vastuuta ei voi täysin jättää kouluille, joilla ei yleensä ole tarvittavaa tutkimuslaitteistoa tai tietämystä käytettävissään. Kaukotaitteisuuden eli pluslasien tarve tai lähinäkemisen virheet eivät usein käy ilmi lainkaan, eikä silmien lihastasapainoa mitata koulujen näönkatsastuksissa. Optikon tutkimuksessa näönkorjauksen tarve määritetään näkemisen kaikki osa-alueet huomioiden, kertoo lasten näönhuoltoon erikoistunut optikko Anni Käppi Specsaversilta.*

Lasten näköongelmia voi olla vaikea tunnistaa, sillä ne ovat usein piileviä – esimerkiksi keskittymisvaikeudet, väsymys, päänsärky ja heikentyneet kouluarvosanat voivat kertoa huonosta näöstä. Lisäksi lapsi ei aina osaa itse kertoa oireista, sillä hän ei välttämättä tiedä, miltä hyvä näkeminen tuntuu.

Hyvä näkö vaikuttaa lapsen oppimiseen ja jaksamiseen

Vaikka koulun näönkatsastus ei paljasta useimpia näköongelmia, se ohjaa oppilaita ammattimaisen näönhuollon pariin. Vanhemmat vievät lapsen näöntarkastukseen yleisimmin juuri koulun kautta (22 %), lapsen päänsäryn vuoksi (19 %) tai kuultuaan lapselta, että hän näkee huonosti kauas (14 %).

Tutkimuksessa selvisi, että näöntarkastus tulee usein tarpeeseen, sillä jopa neljäsosa lapsista (26 %) sai silmälasit näöntutkimuksen jälkeen.

- *Tutkimustulokset ja yleinen kokemus viittaavat siihen, että tälläkin hetkellä hyvin moni suomalaislapsi kärsii piilevistä näköongelmista. Monia näkemiseen liittyviä ongelmia voidaan kuitenkin ehkäistä aikaisella puuttumisella jo silloin, kun oireet ovat vielä piileviä. Tärkeää on myös tietää, että lapsen näkökyky voi muuttua voimakkaasti hyvinkin lyhyessä ajassa. Jos lapsella on silmälasit jo käytössä, kontrollikäynti on tarpeen vuosittain, Käppi toteaa.*

¹ TNS Gallupin tutkimus, Suomalaisen lasten näönhuolto: 7–12-vuotiaiden lasten vanhempien kokemukset lasten näöntarkastuksista ja näönhuollosta. Kesäkuu 2012. Vastaajia yhteensä 1 050.

² Abdi, S. (2007): Asthenopia in schoolchildren sekä Sterner, B., Gellerstedt, M. & Sjöström, A. (2006): Accommodation and the relationship to subjective symptoms with near work for young schoolchildren.

Yli 8-vuotiaiden lasten tulisi käydä optikon tai silmälääkärin näöntarkastuksessa kahden vuoden välein, mikäli erityisiä oireita ei ilmene. Alle 8-vuotiaalle olisi hyvä tehdä silmälääkärin näöntutkimus ainakin kerran neuvolan testien lisäksi.

TNS Gallupin tutkimus 7–12-vuotiaiden lasten näöntarkastuksista ja näönhuollosta – selvityksen pääkohdat:

- Lähes kolmasosa vanhemmista ei ole koskaan vienyt lastaan näöntarkastukseen (31 %). Yleisin syy tähän on vanhempien oletus siitä, että lapsen näkö tutkitaan koulussa (49 %). Lisäksi vanhemmat uskovat, ettei lapsen näössä ole vikaa (44 %). Osalla ei ollut erityistä syytä (16 %) tai he eivät olleet ajatelleet asiaa (6 %).
- Jos lapsi vietiin näöntarkastukseen, joka neljäs sai silmälasit (26 %).
- 86 % suomalaisvanhemmista arvioi näkökyvyn vaikuttavan koulussa pärjäämiseen, 75 % lukemaan oppimiseen ja sujuvuuteen sekä 67 % motoriikkaan liikunnassa ja urheilussa.
- Yli kolmasosa vanhemmista on joskus epäillyt, että lapsella on näköongelmia (35 %). Huoli on yleisempää aikuisilla, jotka käyttävät itse silmälasia tai piilolinsejä.
- Vanhemmat vievät lapsiaan näöntarkastukseen yleensä koulun kautta (22 %), lapsen päänsäryn vuoksi (19 %) tai kuultuaan lapselta, että hän näkee huonosti kauas (14 %).

Tunnista lapsen näköongelmat – kymmenen helppoa kysymystä vanhempien käytettäväksi:

1. Näetkö luokan takapulpetista hyvin, mitä taululla lukee?
2. Kärsitkö usein päänsärystä?
3. Onko sinun vaikeaa pysyä oikealla tekstirivillä, kun luet?
4. Joudutko siristelemään silmiäsi, kun katselet kauas?
5. Hierotko silmiäsi usein?
6. Pidätkö sormeja tekstin alla, kun luet?
7. Onko sinun vaikea nähdä selvästi lähellä olevia asioita tai esineitä?
8. Joudutko joskus sulkemaan toisen silmäsi tai näetkö esineitä kahtena, kun katselet kauas?
9. Pidätkö kirjoja tai sarjakuvia mieluiten mahdollisimman lähellä kasvoja, kun luet?
10. Istutko usein lähellä televisioruutua?

Jos lapsi vastaa myöntävästi jo muutamainkin näistä kysymyksistä, kannattaa varata aika näöntarkastukseen.

Nämä oireet voivat kertoa lapsen näköongelmista:

1. Oppimisvaikeudet. Lapsella on keskittymisvaikeuksia, eikä hän malta istua paikallaan.
2. Lukuvaikeudet. Lapsi lukee hitaasti, jättää rivejä välistä, toistaa samaa tekstikohtaa uudelleen, sekoittaa d- ja b-kirjaimet, n- ja u-kirjaimet sekä p- ja q-kirjaimet tai pitää sormeja luettavan tekstin päällä.
3. Fyysiset oireet. Lapsi kärsii päänsärystä, silmien väsymyksestä ja silmien vuotamisesta.
4. Motoriset oireet. Lapsella on tasapainovaikeuksia, huimausta tai hankaluuksia ulkopeleissä kuten esimerkiksi pallon heittäminen ja kiinni saaminen on vaikeaa.
5. Karsastus. Lapsi sulkee toisen silmän lukiessaan tai kertoo, että teksti ja kuvat näkyvät kahtena.
6. Lapsi siristelee silmiään tai pitää päätä kallellaan, kun hän katsoo televisiota.

Lisätietoa tutkimuksesta:

Optikkoketju Specsavers selvitti TNS Gallupin tutkimuksella kesäkuussa 2012 7–12-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia lasten näöntarkastuksista ja näönhuollosta. Tutkimus toteutettiin poimimalla TNS Gallup Forum -paneelin 50 000 vastaajan kannasta alueellisesti tasainen, molempia sukupuolia edustava otos 18–64-vuotiaita, joilla on 7–12-vuotiaita lapsia. Vastaajia oli yhteensä 1 050.

Lisätietoja:

Viestintäjohtaja Marjo Halonen, Specsavers Finland, 050 598 7046, marjo.halonen@specsavers.com

Viestintäkonsultti Maiju Meriläinen, Viestintätoimisto Miltton, 040 765 6146, maju.merilainen@miltton.fi

Kuvapyynöt:

Viestintäkonsultti Maiju Meriläinen, Viestintätoimisto Miltton, 040 765 6146, maju.merilainen@miltton.fi

Specsavers Optical Group on maailman suurin yksityinen optisen alan yhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen ammattimaisia näönhuoltopalveluita sekä muodikkaita ja laadukkaita silmälasia edullisin hinnoin. Ympäri maailmaa laajentuvalla yhtiöllä on yhteensä yli 1 400 optikkomyymälää Iso-Britanniassa, Irlannissa, Alankomaissa, Espanjassa, Australiassa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Suomessa ja Uudessa-Seelannissa. Yhtiön kokonaisliikevaihto oli vuonna 2011 1,7 miljardia euroa. Optikot Doug ja Mary Perkins perustivat Specsaversin vuonna 1984, ja se on edelleen perheyriys. Suomessa Specsavers aloitti heinäkuussa 2007, ja ketju on tähän mennessä avannut yli yhdeksänkymmentä Specsavers Optikko -liikettä, joista suurin osa on paikallisten yrittäjien omistuksessa.